

Sygn. akt III AUa 704/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel (spr.) SSA Urszula Iwanowska
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 12 maja 2015 r. w Szczecinie

sprawy J. U.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o wyrównanie świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 28 lipca 2014 r. sygn. akt IV U 759/14

oddala apelację.

SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak SSA Zofia Rybicka - Szkibiel

Sygn. akt III AUa 704/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K., wykonując wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 17 marca 2014r., wydany w sprawie o sygn. akt IV U 2422/13, decyzją z dnia 20 maja 2014r., podjął wypłatę emerytury należnej ubezpieczonemu J. U., poczynając od 1 maja 2014r.

Ubezpieczony zaskarżył powyższą decyzję i wniósł o jej zmianę poprzez wypłatę świadczenia od 12 października 2013r. oraz zasądzenie od organu rentowego kosztów procesu.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 28 lipca 2014 roku Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd I instancji ustalił, że Sąd Okręgowy w Koszalinie prawomocnym wyrokiem z dnia 17 marca 2014r., wydanym w sprawie o sygn. akt IV U 2422/13, zmienił zaskarżone decyzje z dnia 24 października 2013r. i z dnia 18 listopada 2013r. w ten sposób, że ustalił, iż ubezpieczonemu J. U. przysługuje prawo do emerytury poczynając od 12 października 2013r.

Wykonując powyższy wyrok Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z dnia 20 maja 2014r. ustalił wysokość emerytury i podjął wypłatę zaliczki na jej poczet wskazując, że podjęcie wypłaty emerytury nastąpi od 1 maja 2014r., tj. od miesiąca, w którym rozwiązano stosunek pracy.

W złożonym odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się wypłaty świadczenia od 12 października 2013r. wskazując, że decyzja jest sprzeczna z wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 17 marca 2014r.

Na podstawie tak ustalonych okoliczności Sąd Okręgowy ocenił, że odwołanie nie jest zasadne. Zgodnie z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. W świetle tego przepisu, rozwiązanie stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą jest warunkiem realizacji prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że należy rozróżnić, iż czym innym jest przyznanie prawa do emerytury, a czym innym jest jej realizacja (wypłata), która została ograniczona między innymi art. 103a ww. ustawy.

W dacie wydania wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 17 marca 2014r., z uwagi na zmianę od dnia 1 stycznia 2013r. przepisu art. 184 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, odpadła przesłanka rozwiązania stosunku pracy, jako jednego z warunków nabycia prawa do emerytury.

Jednocześnie Sąd I instancji dodał, że powoływany przez ubezpieczonego wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. (sygn. akt K 2/2012) dotyczy zupełnie innego stanu faktycznego i nie ma zastosowania w przedmiotowej sprawie. Przepis art. 103a u.e.r.f.u.s., znoszący możliwość pobierania emerytury bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy, obejmuje wszystkich emerytów, a więc zarówno tych, którzy prawo do emerytury uzyskali od dnia jego wejścia w życie, jak również tych, którzy przeszli na emeryturę wcześniej. Obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie znajduje zastosowania jedynie do osób, które nabyły to prawo w okresie od dnia 8 stycznia 2009r. do dnia 31 grudnia 2010r. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2014r., II UK 439/13).

W związku z powyższym Sąd I instancji uznał, że organ rentowy zaskarżoną decyzją w prawidłowy sposób przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 12 października 2013r. i dokonał wypłaty świadczenia od miesiąca, w którym nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy tj. od 1 maja 2014r. Z motywów podanych wyżej stosownie do treści art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył ubezpieczony zarzucając:

- naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię w niniejszym stanie faktycznym art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych z dnia 16 grudnia 2010 r. i art.103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. Z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. (sygn. akt K 2/12) przez błędne przyjęcie - nieuwzględniające art. 100 ust.1 i art. 129 ust.1 tejże ustawy, że skutki wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. nie odnoszą się do Ubezpieczonego,

- obrazę przepisów prawa procesowego poprzez niewłaściwe zastosowanie art.477¹⁴§1 k.p.c. skutkujące oddaleniem odwołania w sytuacji istnienia oczywistych podstaw do jego uwzględnienia,
- sprzeczność poczynionych ustaleń faktycznych z treścią zebranego materiału dowodowego.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, a tym samym zmianę decyzji organu rentowego z dnia 20 maja 2014 r., na mocy której organ rentowy odmówił ubezpieczonemu wyrównania świadczeń z tytułu emerytury poczynając od 12 października 2013 roku oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja ubezpieczonego okazała się bezzasadna albowiem nie sposób podzielić poglądu, że Sąd Okręgowy orzekając w sprawie naruszył powołane przez apelującego przepisy prawa materialnego oraz procesowego, a i brak było podstaw do przyjęcia, że Sąd ten dokonał ustaleń faktycznych sprzecznych z treścią materiału dowodowego. Sąd Apelacyjny w całym zakresie popiera ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, jak również potwierdza zasadność wniosków prawnych, nie widząc jednocześnie konieczności ich powielania w całości.

Analiza stanowiska ubezpieczonego prezentowanego w toku postępowania przed Sądem I instancji, jak i w toku postępowania apelacyjnego prowadzi do wniosku, że skarżący nieprawidłowo interpretuje zastosowanie art. 103a ustawy emerytalnej w związku z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w kontekście wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku. Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy, kwestia ta była już przedmiotem rozstrzygnięć Sądu Najwyższego. Orzecznictwo tegoż Sądu jest w tym zakresie jednolite (wyroki z dnia 24 kwietnia 2013 r., II UK 299/12, z dnia 14 sierpnia 2013 r., III UK 117/12, z dnia 14 sierpnia 2013 r., III UK 118/12, niepublikowany i z dnia 23 października 2013 r., I UK 122/13).

Sąd Najwyższy wyraźnie wyjaśnił, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 (Dz.U. z 2012 r. poz. 1285), uznał że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP. W uzasadnieniu tego wyroku Trybunał zauważył, że w sprawie SK 45/04 kontroli poddano identycznie brzmiący, jak art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, art. 103 ust. 2a tej ustawy, między innymi stwierdzając, że „całkowite zawieszenie świadczeń w razie nierozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą nie ma charakteru arbitralnego i nie narusza zasady proporcjonalności, ponieważ odpowiada istocie konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego i ma na celu realizację zadań państwa w zakresie zapewnienia pełnego, produktywnego zatrudnienia”, podkreślając, że „umożliwienie pobierania świadczeń emerytalnych bez przerwania działalności zawodowej wykracza poza konstytucyjny zakres prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego”. Sąd Najwyższy jednocześnie przypomniał, że art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, uznany w powołanym wyroku za zgodny z Konstytucją, został uchylony z dniem 8 stycznia 2009 r. na mocy art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. Nr 228, poz. 1507). Tym samym od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. - do dnia wejścia w życie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, dodanego do ustawy o emeryturach i rentach z FUS przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, nie istniał wymóg uprzedniego rozwiązania stosunku pracy jako warunku pobierania świadczeń emerytalnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2013 roku, II UK 439/13).

Sąd Apelacyjny wskazuje, że powołany wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. nie znajduje zastosowania w okolicznościach rozpoznawanej sprawy. Trybunał stwierdził bowiem, że „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Natomiast

przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 r.”.

Zgodnie z prawidłowymi ustaleniami Sądu I instancji, wnioskodawca nabył prawo do emerytury w dniu 12 października 2013 r. i fakt, że wypłata emerytury, a więc realizacja nabytego prawa, podlegała zawieszeniu, w związku z kontynuowaniem przez niego zatrudnienia, nie ma znaczenia prawnego, w tym sensie, że wskazanie wyżej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, nie znajduje zastosowania w tej sprawie. W chwili nabycia przez wnioskodawcę prawa do emerytury, to jest w październiku 2013 r., obowiązywał już art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stanowiący że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Jak już wyżej wspomniano, przepis ten wszedł w życie dnia 31 grudnia 2010 roku, a w związku z tym od tej daty nie było możliwe pobieranie emerytury, bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy. Przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS objął wszystkich emerytów, a więc nie tylko tych, którzy prawo do emerytury uzyskali od momentu jego wejścia w życie, ale również tych, którzy przeszli na emeryturę wcześniej. Przy czym ci emeryci, którzy nabyli prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r., mogli ją pobierać bez rozwiązania umowy o pracę jeszcze przez 9 miesięcy od daty wejścia w życie zmiany, czyli do dnia 30 września 2011 r. Tym samym skutki prawne, wynikające z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. nie znajdują zastosowania do sytuacji wnioskodawcy, który prawo do świadczenia nabył dopiero 12 października 2013 roku.

Sąd Odwoławczy rozpoznając niniejszą sprawę miał na uwadze wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 17 marca 2014 roku (IV U 222/13), którym przyznano ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 12 października 2013 roku. Słusznie zauważył Sąd I instancji, że w dacie wydania tego wyroku z uwagi na zmianę od dnia 1 stycznia 2013 roku przepisu art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej, odpadła przesłanka rozwiązania stosunku pracy, jako jednego z warunków nabycia prawa do emerytury. Dlatego Sąd prawidłowo przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury w związku z pracą w szczególnych warunkach od dnia 12 października 2013 roku, czyli od daty ukończenia przez niego 60 lat, pomimo nie rozwiązania przez ubezpieczonego stosunku pracy. Przy czym, za Sądem orzekającym w I instancji powtórzyć trzeba, że czym innym jest nabycie prawa, a czym innym jego realizacja. W wyroku z 22.11.2006 r. (III UK 95/06) Sąd Najwyższy wskazał na konieczność odróżnienia nabycia prawa do świadczeń od uzyskania świadczeń wynikających z tego prawa. Podkreślił samodzielny charakter tych instytucji, jako regulowanych odrębnymi przepisami, mającymi różne znaczenie w obrocie prawnym. I tak o nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi art. 100 ustawy emerytalnej, przewidujący powstanie prawa do świadczeń z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, natomiast o wypłacie - art. 129 ust. 1 tejże ustawy, nakazujący wypłacanie świadczenia od dnia powstania prawa, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wynika stąd, że istnienia prawa do świadczeń, wiążące się ze spełnieniem warunków jego nabycia, nie można utożsamiać z przyznaniem świadczenia. W sytuacji ubezpieczonego przyznanie świadczenia w postaci realizacji wypłaty emerytury, mimo nabycia do niej prawa, ograniczał wciąż obowiązujący art. 103a ustawy emerytalnej, czyli pozostawanie przez ubezpieczonego w stosunku pracy.

W konsekwencji powyższych rozważań Sąd Odwoławczy uznał, że zarzuty apelującego są nieuzasadnione, a Sąd Okręgowy prawidłowo rozważył, że prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu od dnia 12 października 2013 roku, ale wypłata świadczenia mogła nastąpić dopiero od 1 maja 2014, czyli od miesiąca, w którym nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy.

Tym się kierując, apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c. oddalono.

SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak SSA Zofia Rybicka - Szkibiel